

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МОТИВАЦІЯ ТРУДА ФАРМАЦЕВТІВ»

Фединяк К. В.

Науковий керівник: Овакімян О. С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Результат діяльності підприємств фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я, зокрема аптеки, залежить не лише від успіхів роботи керівників, а все більше від особистого ставлення фармацевта до робочого процесу, до виконання трудових функцій, безпосередньо від трудової поведінки та мотивації персоналу. До сьогодні багато вітчизняних та іноземних учених проводили дослідження мотивації з позиції психології, економіки, менеджменту та маркетингу. Але актуальність нашого дослідження пов'язана, передусім, з тим, що досі не визначена сутність поняття «мотивація труда фармацевтів».

Мета дослідження полягає в проведенні описового аналізу наукових підходів до визначення поняття «мотивація труда фармацевтів».

Матеріали та методи. При проведенні дослідження застосовано метод аналізу відкритих джерел, метод системного та описового аналізу.

Результати дослідження. Аналіз літературних джерел дозволив прийти до висновку, що поняття «мотивація труда» трактується по-різному, хоч більшість визначень багато в чому схожі. На думку одних авторів, мотивація – це свідоме прагнення до задоволення потреб, до успіху. Інші автори під мотивацією розуміють усе те, що активізує діяльність людини. Є група науковців, які трактують мотивацію як побоювання невдачі.

Теорії управління визначають, що мотивація – це процес спонукання себе й інших до діяльності для досягнення особистих цілей і цілей організації.

Поряд із цим, поширеним є визначення мотивації як фактору зміни поведінки, як активної дії з боку людини з метою задоволення потреб.

Аналіз відкритих джерел дозволяє зробити висновок про те, що мотивацію розглядають як метод управління та складову процесу управління. Тобто мотивація сприяє досягненню конкретної мети управління, що спрямована на підвищення ефективності труда персоналу будь-якої організації, в тому числі, фармацевтичної.

На нашу думку, всі з наведених характеристик розкривають та доповнюють сутнісну структуру поняття «мотивація труда фармацевтів».

З одного боку, мотивація труда фармацевта – це процес, який залежить від соціально-психологічного стану фармацевта і безпосередньо впливає на його дії щодо прояву трудової активності та ефективність виконання поставлених перед ним завдань. З іншого боку, на поведінку фармацевта в процесі трудової діяльності впливає комплекс факторів-мотиваторів: зовнішніх (на рівні держави, галузі, регіону, організації) і внутрішніх (складових мотиваційної структури самого співробітника, до яких ми відносимо власні потреби, інтереси, цінності, ментальність, соціокультурне середовище тощо).

Узагальнюючи підходи, можна зробити висновок, що мотивація труда фармацевтів – це система інструментів та засобів, які застосовуються для формування мотиваційного середовища аптеки, належних зовнішніх стимулів і внутрішніх мотивів для високоефективної праці фармацевтів, розвитку і реалізації їх потенціалу, виконання функціональних обов'язків

і завдань, недопущення неналежної поведінки, забезпечення якісного обслуговування споживачів та надання фармацевтичної допомоги, що в сукупності забезпечує досягнення цілей і завдань функціонування та розвитку аптеки.

Висновки. Таким чином, мотивація труда фармацевтів – найважливіший фактор результативності роботи, що становить основу трудового потенціалу працівника, тобто всієї сукупності властивостей, які впливають на трудову діяльність.

ДОСЛІДЖЕННЯ СИНДРОМУ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» ПРАЦІВНИКІВ АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ціко М. М.

Науковий керівник: Гавриш Н. Б.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Професійна діяльність фармацевтичних працівників, що спрямована на забезпечення населення якісною фармацевтичною допомогою і створення в аптечних закладах атмосфери людиноцентричності, пов'язана із ситуаціями великого емоційного напруження, що збільшує ризик виникнення синдрому «професійного вигорання». Актуалізацію питання психоемоційного здоров'я персоналу аптек загострюють сучасні реалії роботи в умовах воєнного стану.

Мета дослідження. На основі проведеного аналізу джерел інформації визначити симптоми, характерні для синдрому вигорання, фактори, що впливають на виникнення синдрому «професійного вигорання» у працівників аптечних закладів у сучасних умовах.

Матеріали та методи. У дослідженні використано узагальнення даних наукової літератури, контент-аналіз, аналітичний та інші методи теоретичних досліджень.

Результати дослідження. Наслідки професійного вигорання працівників в аптечних закладах мають особливе значення, оскільки можуть знижувати якість надання фармацевтичної допомоги і нести загрозу здоров'ю не лише пацієнтів, а також призводити до погіршення стану здоров'я самих фахівців або їх звільнення.

На основі аналізу наукової літератури та різних підходів до трактування терміну встановлено, що «професійне вигорання» – це несприятлива реакція особистості на стрес, який вона отримала у процесі здійснення професійної діяльності, що містить психофізіологічні та поведінкові компоненти. Синдром емоційного вигорання працівників аптечних закладів є формою професійної хвороби, яка не тільки назавжди руйнує професійну діяльність людини, а й сприяє розвитку в неї різних психосоматичних захворювань.

Синдром «вигорання» фармацевтичних працівників, що надають в умовах воєнного часу фармацевтичну допомогу, викликаний низкою специфічних особливостей їхньої діяльності. Серед них – високе робоче навантаження; особлива відповідальність за життя і здоров'я пацієнтів; велике емоційне напруження та когнітивна складність міжособистісної взаємодії, заробітна плата, яка не відповідає ступеню їхньої соціальної відповідальності, що викликає почуття незадоволеності своєю професією.